

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Мукачівський державний університет
Факультет економіки, управління та інженерії

Кафедра менеджменту та
управління економічними процесами

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

**до виконання дипломних магістерських робіт
для студентів денної та заочної форми навчання
освітнього ступеня «Магістр»**

спеціальності 073 «Менеджмент»

Мукачево - 2016

Методичні рекомендації до виконання дипломних магістерських робіт для студентів денної та заочної форми навчання освітнього ступеня «Магістр» спеціальності 073 «Менеджмент» – Мукачево: МДУ, 2016.

Укладачі: к.е.н., доц. кафедри менеджменту та управління економічними процесами **Пугачевська К.Й.**

к.е.н., доц. кафедри менеджменту та управління економічними процесами **Лизанець А.Г.**

Обговорено і схвалено на засіданні кафедри менеджменту та управління економічними процесами, протокол № 11 від 29 січня 2016 р.

Рецензент: д.е.н., професор кафедри фінансів Черничко Т.В.

Рекомендовано до друку Науково-методичною радою Мукачівського державного університету протокол № 7 від 23 лютого 2016 р.

ЗМІСТ

Загальні положення	4
1. Цілі та завдання дипломної магістерської роботи	4
2. Загальні вимоги до виконання дипломної магістерської роботи	5
3. Вибір теми і об'єкта дослідження, призначення наукового керівника дипломної магістерської роботи	7
4. Вимоги до змісту та обсягів дипломної магістерської роботи	8
5. Вимоги до оформлення дипломної магістерської роботи.....	13
6. Організація виконання, рецензування та допуску дипломної магістерської роботи до захисту.....	17
7. Захист дипломної магістерської роботи	20
8. Додатки	23

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Державна атестація магістра передбачає захист дипломної магістерської роботи, що є самостійною підсумковою дослідницькою кваліфікаційною письмовою роботою, яка підтверджує відповідний рівень теоретичних знань та практичної підготовки, а також здатність до самостійної роботи за обраною спеціальністю.

Дипломна магістерська робота є одним із видів індивідуальних робіт студента, оригінальним, завершеним науковим дослідженням у галузі знань «Управління та адміністрування» та містить сукупність результатів, положень, що пропонуються для публічного захисту.

Дипломна магістерська робота виконується відповідно до напрямів наукових і прикладних досліджень та має засвідчити: рівень професійної підготовки випускника; вміння застосовувати здобуті у вищому навчальному закладі знання для розв'язання складних науково-практичних завдань; свідоме засвоєння знань та їх систематизацію; наявність у студента навичок наукової роботи; здатність критично й креативно мислити та вміння аргументувати власну точку зору.

Вимоги до дипломної магістерської роботи як складова ГСВОУ «Засоби діагностики якості вищої освіти магістра» розроблено з урахуванням Закону України «Про вищу освіту», інструкцій Міністерства освіти і науки України, галузевих стандартів вищої освіти України з підготовки магістрів за спеціальністю 073 «Менеджмент», «Положення про організацію освітнього процесу МДУ».

Методичні рекомендації щодо виконання дипломної магістерської роботи розроблено відповідно до вимог освітньо-кваліфікаційної характеристики магістра галузі знань «Управління та адміністрування» за спеціальністю 073 «Менеджмент».

Методичні рекомендації призначені для надання допомоги студентам у виконанні дипломної магістерської роботи згідно з чинними стандартами України. Вони містять основні вимоги до змісту та оформлення дипломної магістерської роботи, організації її виконання, порядку захисту та оцінювання.

1. ЦІЛІ ТА ЗАВДАННЯ ДИПЛОМНОЇ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ

Дипломна магістерська робота є кінцевим результатом самостійної індивідуальної науково-дослідницької діяльності студента, комплексним науковим дослідженням, підсумком вивчення ним дисциплін, що передбачені навчальними планами підготовки та проходження виробничої практики.

Дипломна магістерська робота є самостійним, оригінальним та завершеним науковим дослідженням у певній галузі, має внутрішню єдність, сукупність результатів, висновків, рекомендацій, що пропонуються для публічного захисту і свідчать про можливість магістранта розв'язувати проблемні інноваційні професійні та наукові завдання.

Дипломна магістерська робота є випусковою кваліфікаційною роботою, на підставі захисту якої Екзаменаційна комісія (ЕК) вирішує питання про присвоєння їй автору кваліфікації і видачу диплома магістра.

Обов'язковою складовою виконання дипломної магістерської роботи є підготовка публікації статті за результатами наукового дослідження.

Змістом дипломної магістерської роботи є результати теоретичних та експериментальних досліджень з актуальних проблем менеджменту.

Метою виконання дипломного магістерського дослідження є:

- систематизація, закріплення й поглиблення (розвиток) теоретичних і практичних знань за спеціальністю та їх застосування при вирішенні актуальних інноваційних науково-дослідних завдань;
- розвиток навичок самостійної роботи та оволодіння сучасним методичним апаратом і технологіями економічних досліджень при вирішенні наукових проблем та питань;
- з'ясування ступеня засвоєння загальнотеоретичних і спеціальних дисциплін й підготовленості студента до самостійної управлінської, консалтингової та педагогічної діяльності.

У процесі виконання дипломної магістерської роботи студент, відповідно до кваліфікаційних вимог, повинен виявити:

- знання загальнотеоретичних, загальноекономічних, професійно орієнтованих і спеціальних дисциплін, які розкривають теоретичні основи та практичні питання менеджменту організацій і адміністрування, розробки і реалізації стратегії й тактики управління діяльністю підприємств та організацій;
- уміння відбирати, систематизувати та обробляти інформацію відповідно до цілей дослідження;
- уміння визначати і використовувати причинно-наслідкові зв'язки процесів та явищ у прикладній галузі;
- уміння формулювати наукові висновки і конкретні пропозиції щодо вдосконалення управління на підприємствах і в організаціях.

2. ЗАГАЛЬНІ ВИМОГИ ДО ВИКОНАННЯ ДИПЛОМНОЇ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ

Дипломна магістерська робота виконується на основі поглибленого вивчення і творчого критичного осмислення спеціальної вітчизняної та

зарубіжної літератури, законодавства України, передового досвіду щодо розв'язання обраної проблеми, а також результатів проведених студентом власних досліджень реального об'єкта з метою вирішення визначених професійних завдань.

Основні етапи виконання дипломної магістерської роботи:

- 1) вибір теми й об'єкта дослідження, затвердження теми;
- 2) розробка завдання на дипломну магістерську роботу, складання календарного плану виконання;
- 3) відбір інформаційних джерел та їх опрацювання і складання плану;
- 4) збирання фактичного матеріалу для написання аналітичного розділу;
- 5) проведення дослідження;
- 6) апробація матеріалів дослідження (доповідь на студентській науковій конференції, підготовка наукових статей, тощо);
- 7) опрацювання та викладення результатів досліджень;
- 8) подання роботи для перевірки і надання висновку керівником дипломної магістерської роботи;
- 9) подання роботи для ознайомлення керівництву об'єкта дослідження, отримання відгуку;
- 10) оформлення та подання роботи на кафедру;
- 11) перевірка дипломної магістерської роботи в системі «АНТИПЛАГІАТ»;
- 12) зовнішнє рецензування роботи;
- 13) попередній захист дипломної магістерської роботи на випусковій кафедрі;
- 14) підготовка матеріалів (доповіді та презентації) для публічного захисту дипломної магістерської роботи;
- 15) захист дипломної магістерської роботи на засіданні ЕК.

Дипломна магістерська робота має мати логічний, доказовий, аргументований характер і відповідати таким вимогам:

- містити поглиблений всебічний аналіз досліджуваної проблеми;
- містити результати самостійних досліджень, розрахунки, виконані із застосуванням інформаційних технологій;
- містити обґрунтовані пропозиції щодо вдосконалення діяльності на досліджуваному об'єкті;
- бути належним чином оформленою;
- мати всі необхідні супровідні документи;
- бути виконаною і поданою на кафедру в термін, передбачений графіком навчального процесу.

Дипломна магістерська робота, яка не відповідає вимогам щодо змісту та оформлення, написана без дотримання затвердженого плану, не містить за темою дослідження матеріалів реального підприємства / організації,

обґрунтованих пропозицій, виконана з порушенням затвердженого графіку, містить ознаки плагіату, а також не має зовнішньої рецензії, до захисту не допускається.

3. ВИБІР ТЕМИ І ОБ'ЄКТА ДОСЛІДЖЕННЯ, ПРИЗНАЧЕННЯ НАУКОВОГО КЕРІВНИКА ДИПЛОМНОЇ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ

Визначення тем і керівників дипломних магістерських робіт, які мають виконуватися студентами, відбувається, як правило, за принципом наступництва наукового керівництва студентською науковою роботою на попередніх курсах навчання, а також з урахуванням наукових інтересів, які виявлені студентом у цей період.

Дипломна магістерська робота виконується під керівництвом провідного викладача кафедри чи стороннього фахівця, залученого для керівництва дипломними магістерськими роботами на умовах сумісництва, який має вчене звання професора або доцента, вчений ступінь доктора або кандидата наук та проводив наукові дослідження відповідного напрямку. Науковий керівник здійснює індивідуальне консультування студента, допомагає скласти план дипломної магістерської роботи, контролює дотримання графіка виконання, рецензує всі частини роботи і завершений рукопис, готує студента до публічного захисту результатів дослідження.

Темою дипломної магістерської роботи (предметом дослідження) може бути одна з актуальних проблем менеджменту організацій і адміністрування, яка недостатньо теоретично та методично розроблена або потребує новітніх теоретичних та методичних підходів, викликає зацікавленість практиків або є перспективною для впровадження з метою підвищення ефективності функціонування економіки України.

Рекомендована тематика дипломних магістерських робіт розробляється кафедрою менеджменту та управління економічними процесами згідно з вимогами варіативної компоненти освітньо-кваліфікаційної характеристики магістрів з менеджменту організацій і адміністрування конкретної спеціалізації або програми підготовки відповідно до затверджених програм вивчених нормативних та вибіркових дисциплін. Тематика періодично переглядається і оновлюється з урахуванням наукових інтересів кафедри та розвитку економічної науки і практики. Орієнтовний перелік тем дипломних магістерських робіт наведено у **додатку А**.

Студент може самостійно обрати тему дипломної магістерської роботи згідно з тематикою, що затверджена кафедрою. Крім того, дипломні магістерські роботи можуть виконуватися за тематикою, замовленою державними установами, підприємствами і підприємницькими структурами, що уклали з МДУ договори співпраці.

Студент, за погодженням із керівником, може запропонувати свою тему дослідження за умов відповідного обґрунтування доцільності її розробки (з урахуванням попередньої власної науково-дослідницької роботи, місця роботи, можливостей отримання необхідної інформації на об'єкті дослідження).

Разом із вибором теми визначається об'єкт, на матеріалах якого буде виконуватися дипломна магістерська робота. Діяльність об'єкта дослідження повинна створювати можливість інформаційного забезпечення дослідження обраної теми.

За відсутності пропозицій з боку студента щодо досліджуваного об'єкта, кафедра менеджменту та управління економічними процесами залишає за собою право призначення підприємства або установи, з якими МДУ має відповідну угоду.

Для затвердження тем і об'єктів дослідження кожен студент подає заяву на ім'я завідувача кафедри менеджменту та управління економічними процесами (див. **додаток Б**), яка є підставою для призначення наукового керівника, формулювання теми і визначення об'єкта дослідження (його повної юридичної назви).

Список студентів, перелік їх тем та наукові керівники кожного з них затверджуються наказом ректора МДУ. Внесення змін та уточнень до тем дипломних магістерських робіт можливе як виняток. Зміни здійснюються наказом ректора, проект якого вносить декан факультету за обґрунтованою заявою студента, погодженою з науковим керівником на підставі службової записки завідувача кафедри.

Після затвердження теми та об'єкта дослідження науковий керівник оформлює **бланк-завдання** (див. **додаток В**), в якому зазначаються прізвище, ім'я по-батькові студента, фіксуються тема і план, мета завдання, графік виконання, а також термін подання готової роботи на кафедру. Завдання підписують науковий керівник і студент, затверджує завідувач кафедри. **Бланк-завдання** з висновком наукового керівника стосовно виконання вимог до змісту та дотримання графіка подається ЕК разом із завершеною дипломною магістерською роботою.

4. ВИМОГИ ДО ЗМІСТУ ТА ОБСЯГІВ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ

Рекомендований обсяг дипломної магістерської роботи - 100–120 сторінок. До цього обсягу не включають список використаних джерел та додатки. Допускається відхилення в межах $\pm 10\%$.

Зміст дипломної магістерської роботи визначається її темою і відображається у плані, розробленому за допомогою наукового керівника. Відповідно до передбачуваної теми студент самостійно або за рекомендацією керівника добирає інформаційні джерела (книги, брошури,

статті тощо), Інтернет-ресурси й відповідні нормативні документи і складає проект плану, який обговорює з керівником.

План дипломної магістерської роботи має бути складним і містити: вступ; три розділи, кожен з яких складається з декількох підрозділів; висновки до кожного розділу; висновки та пропозиції; список використаних джерел та додатки. Зразок оформлення змісту дипломної магістерської роботи наведено на **додатку Д**.

Головним завданням вступної частини (**вступу**) є загальна характеристика роботи як актуального та практично значущого наукового дослідження, презентація інформаційного, методичного забезпечення дослідження та отриманих результатів.

У вступі дипломної магістерської роботи зазначаються:

- актуальність обраної теми дипломної магістерської роботи;
- мета і завдання дослідження;
- об'єкт дослідження;
- предмет дослідження;
- перелік методів дослідження, які були використані в роботі;
- елементи наукової новизни;
- практична значущість;
- структура дипломної магістерської роботи;
- загальна характеристика інформаційного забезпечення дослідження з акцентуванням уваги на нетрадиційних інформаційних джерелах;
- інформація про апробацію результатів дослідження (перелік конференцій, на яких було здійснено та обговорено результати дослідження (назва доповіді, місце та час проведення конференцій), назва тез і статей, які було підготовлено, інформація про їх видання (назва видання, місце, час тощо);
- інформація про можливе впровадження (за наявності).

Актуальність теми подається у вигляді критичного аналізу та шляхів розв'язання проблеми, обґрунтовуючи значення роботи для розвитку певної галузі знань, діяльності.

Мета дослідження – запланований результат вирішення визначеної проблеми із використанням теоретичних, методологічних й практичних положень та методів дослідження. Не слід формулювати мету як «Дослідження..», «Вивчення..», «Аналіз..», тому що ці слова вказують на засіб досягнення, а не на неї саму. Мета роботи звичайно тісно переплітається з назвою дипломної магістерської роботи і повинна чітко вказувати, що саме вирішується в роботі.

Завдання дослідження визначаються поставленою метою і являють собою конкретні послідовні шляхи вирішення проблеми.

Об'єкт дослідження – це процес або явище, що породжує проблемну ситуацію, обране для вивчення.

Предмет дослідження – це процес, що вивчається у межах об'єкта дослідження.

Об'єкт і предмет як категорії наукового процесу співвідносяться між собою як загальне і часткове.

Методи дослідження – це спосіб набуття достовірних наукових знань, умінь та практичних навичок у різних сферах діяльності.

Наукова новизна повинна мати узагальнюючий характер і містити власні висновки та рекомендації з предмету дослідження. Передбачає короткий виклад нових наукових положень (рішень), запропонованих автором особисто. Необхідно показати відмінність отриманих результатів від відомих раніше, описати ступінь новизни (уперше отримано, удосконалено, дістало подальший розвиток).

Практична значущість повинна містити результати самостійно проведених досліджень, що можуть бути впроваджені в діяльність підприємств, установ, організацій.

Структура магістерської роботи. Наводиться перелік розділів та їх короткий зміст.

Обсяг вступу не має перевищувати 4–5 сторінок.

Основна частина дипломної магістерської роботи складається з **3 розділів** (теоретико-методологічний, дослідницько-аналітичний, проектно-рекомендаційний) і підрозділів, які мають бути взаємопов'язані, а матеріал - викладеним послідовно і логічно із критичним аналізом теоретичних положень, статистичних даних, інформації різноманітного характеру. У кінці кожного розділу формулюються висновки зі стислим викладенням наведених у ньому результатів наукових і прикладних досліджень.

Перший розділ має *теоретико-методологічний характер*. У ньому визначається роль і місце досліджуваних явищ та процесів у діяльності підприємства чи організації; розглядаються загальні теоретичні підходи до теми з використанням сучасних літературних джерел з досліджуваної проблеми (монографії, наукові статті, матеріали конференцій, Інтернет-ресурси тощо), іноземних авторів, у т.ч. з наукометричної бази Scopus.

Обов'язковим є порівняння різних наукових поглядів учених та практиків, використання статистичних даних (із посиланням на джерела).

У розділі теоретично обґрунтовується проблема, що досліджується; розглядається її суть, значення, класифікаційні характеристики, історія та сучасні тенденції, методичні підходи тощо. Розкриття теоретичних питань повинно мати елементи наукової новизни з формуванням власної позиції щодо напряму дослідження, обраних методів дослідження і містити оригінальні авторські пропозиції щодо поглиблення теоретичних й методичних питань. Бажано ілюструвати текст графічними матеріалами – схемами, графіками, діаграмами тощо.

Обсяг першого розділу не повинен перевищувати 30% від загального обсягу дипломної магістерської роботи.

Другий розділ дипломної магістерської роботи має *аналітико-дослідницький характер*. У ньому, використовуючи фактичний матеріал і зібрану інформацію, студент аналізує та розкриває зміст питань на прикладі конкретних підприємств, установ, організацій.

Дослідження проблеми має здійснюватися на основі накопиченого і систематизованого матеріалу, групування та обробки даних, що дозволяє проводити кваліфікований аналіз, обґрунтовувати пропозиції у наступному розділі. Текст дипломної магістерської роботи слід підкріпити реальними документами підприємств (установ, організацій), що наводяться у додатках.

У цьому розділі викладаються результати дослідження сучасного стану предмета дослідження на обраному об'єкті дослідження; здійснюється аналіз фінансово-економічних показників, що характеризують стан і тенденції розвитку напряму дослідження; здійснюється кількісна й якісна оцінка факторів, що обумовили зміни окремих показників на об'єкті дослідження; здійснюється діагностика управління даним напрямом діяльності на об'єкті дослідження; критично оцінюється її сучасний стан, методичне, інформаційне, програмне забезпечення тощо.

Усі аналітичні розрахунки, таблиці, графіки, діаграми мають супроводжуватися поясненням і висновками, які дозволяють визначити сутність і стан явищ та процесів, що спостерігаються на об'єкті дослідження, розкрити їх особливості та тенденції розвитку, створити базу для виявлення невикористаних резервів удосконалення діяльності.

Інформаційне забезпечення для аналітико-дослідницького розділу студент має зібрати під час переддипломної практики. Джерелом інформації є планові і фактичні показники економічної діяльності, статистична, фінансова, податкова та управлінська звітність, накази, розпорядження, первинні інформаційні матеріали стосовно окремих бізнес-операцій і процесів, результати спостережень, опитувань й обстежень та інших методів збирання первинної інформації.

Обсяг другого розділу має становити 30–35% від загального обсягу магістерської роботи.

Завданням **третього** – *проектно-рекомендаційного* розділу є розробка конкретних рекомендацій, пропозицій щодо удосконалення предмета дослідження, його інформаційного, методичного та організаційного забезпечення, обґрунтування моделей управління фінансово-економічними параметрами й індикаторами розвитку економічної діяльності підприємств, установ та організацій, на базі основних теоретичних положень, методичних підходів, методичного інструментарію, що викладені у першому розділі, а також з урахуванням результатів аналізу, проведеного у другому розділі дослідження.

Кожна пропозиція повинна мати розгорнуте обґрунтування, яке наводиться у зв'язку і як наслідок висновків з аналізу, проведеного у розділі 2, виходячи з виявлених відхилень, загроз, проблем та недоліків. Запропоновані удосконалення та інновації мають містити розрахунково-кількісне обґрунтування й організаційний механізм (план організаційно-економічних заходів) впровадження в практику діяльності об'єкта дослідження.

Для обґрунтування пропозицій та оцінки їх наслідків для діяльності підприємства і показників його господарювання доцільним є використання новітніх інформаційних технологій, імітаційне моделювання тощо.

Обсяг третього розділу може становити до 30–35% від загального обсягу дипломної магістерської роботи.

Висновки та пропозиції, що наводяться в окремому розділі дипломної магістерської роботи, є стислим викладанням підсумків проведеного дослідження. Саме тут коротко наводяться найбільш важливі теоретичні положення, які містять формулювання розв'язаної проблеми, з визначенням елементів наукової новизни; узагальнюються результати аналізу та діагностики об'єкта дослідження за визначеним напрямом дослідження, отримані у розділі 2; подаються пропозиції щодо удосконалення досліджуваного напряму діяльності організації, які було детально обґрунтовано у розділі 3.

Обсяг висновків і пропозицій не повинен перевищувати 5–6 сторінок.

Список використаних джерел має містити усі використані джерела інформації, які розміщуються у такій послідовності:

- 1) Закони України (абетковий порядок);
- 2) Укази Президента України, постанови Уряду, Кабінету Міністрів України (за абеткою);
- 3) директивні матеріали міністерств (за абеткою);
- 4) монографії, брошури, підручники (абетковий порядок);
- 5) статті з журналів (абетковий порядок);
- 6) інструктивні, нормативні та інші матеріали, що використовуються підприємством (абетковий порядок);
- 7) іншомовні джерела.

Для інформаційних матеріалів джерел Інтернет – обов'язкове посилання на відповідну Web-адресу.

Список використаних джерел може містити до 100 назв.

Додатки до дипломної магістерської роботи мають містити інформаційні матеріали, що становлять базу аналітичних досліджень згідно з обраною темою. Вони розміщуються на останніх сторінках роботи відповідно до посилань на них за основним текстом. Кожен із них має бути позначений літерою (правий верхній кут).

Крім того, у додатки доцільно включати допоміжний матеріал, потрібний для повноти сприйняття дипломної магістерської роботи, зокрема реальні облікові й управлінські документи підприємства-об'єкта дослідження та інших підприємств, що наводяться як приклад (шаблони); рекламні матеріали; проміжні математичні доведення, формули, розрахунки; таблиці допоміжних цифрових даних; інструкції, методики, розроблені в процесі виконання дипломної магістерської роботи; ілюстрації допоміжного характеру тощо.

Дипломна магістерська робота повинна містити **анотацію**, яка представляє її короткий зміст. Анотація не підшивається і подається окремо до дипломної магістерської роботи. Вона виконується українською, російською та однією з іноземних мов. Загальний обсяг анотації складає не більше 150 слів (до 800 знаків).

В анотації зазначається прізвище та ініціали студента, назва дипломної магістерської роботи, стислий зміст роботи та результати дослідження, інформація про структуру роботи, кількість таблиць, рисунків, додатків, використаних літературних джерел та загальний обсяг роботи у сторінках. Ключові слова (слова специфічної термінології за темою, які найчастіше зустрічаються у магістерській роботі) наводяться у називному відмінку. Кількість ключових слів – 5–7. Зразок оформлення анотації українською мовою наведено **на додатку Е**.

5. ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ ДИПЛОМНОЇ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ

Оформлення дипломної магістерської роботи має відповідати загальним вимогам до наукових робіт згідно з державним стандартом ДСТУ 3008-95 «Документація. Звіти у сфері науки та техніки. Структура і правила оформлення».

Матеріал дипломної магістерської роботи слід брошурувати у такій послідовності:

- титульний аркуш;
- пояснювальна записка;
- зміст;
- перелік умовних позначень (за необхідності);
- вступ;
- основна частина;
- висновки та пропозиції;
- список використаних джерел;
- додатки.

Усі складові дипломної магістерської роботи потребують оформлення відповідним чином.

Мова дипломної магістерської роботи – державна, стиль – науковий, чіткий, без орфографічних і синтаксичних помилок; послідовність – логічна. Пряме переписування у роботі матеріалів з літературних джерел неприпустиме, крім цитат, що подаються у лапках відповідно до тексту оригіналу.

Набір тексту дипломної магістерської роботи здійснюється на комп'ютері через 1,5 міжрядкових інтервали (29–30 рядків на сторінці), друк – на принтері з одного боку аркуша білого паперу формату А4 (210×297 мм) з використанням шрифтів текстового редактора Word Times New Roman. Висота шрифту – 14 мм. Поля: ліве – не менше 25 мм, праве – не менше 10 мм, верхнє і нижнє – не менше 20 мм. Шрифт друку повинен бути чітким, чорного кольору середньої жирності, щільність тексту – однаковою.

Титульна сторінка містить повну назву міністерства, найменування вищого навчального закладу, випускової кафедри; прізвище, ім'я та по батькові й інші відомості про автора; тему дипломної магістерської роботи; прізвище, вчене звання (посаду) наукового керівника; місто і рік виконання (див. **додаток Ж1**). Завершена дипломна магістерська робота підписується на титульній сторінці студентом та його науковим керівником.

Пояснювальна записка містить повну назву міністерства, найменування вищого навчального закладу, факультету, випускової кафедри; прізвище, ім'я та по батькові й інші відомості про автора; тему дипломної магістерської роботи з посиланням на об'єкт дослідження; прізвище, вчене звання (посаду) наукового керівника та рецензента; місто і рік виконання (див. **додаток Ж2**).

Зміст містить найменування та номери початкових сторінок усіх розділів та підрозділів роботи.

Текст **основної частини** роботи поділяється на розділи і підрозділи згідно із планом, затвердженим у завданні на виконання дипломної магістерської роботи.

Заголовки структурних частин дипломної магістерської роботи: «ЗМІСТ», «ВСТУП», «РОЗДІЛ__», «ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ», «СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ», «ДОДАТКИ» друкуються великими літерами симетрично до тексту. Заголовки підрозділів друкуються маленькими літерами (крім першої великої) з абзацного відступу. Крапка в кінці заголовка не ставиться.

Відстань між заголовком (за винятком заголовка пункту) та текстом має дорівнювати 3–4 інтервалам в основному тексті.

Кожну структурну частину дипломної магістерської роботи слід починати з нової сторінки.

Нумерація. Сторінки роботи нумеруються арабськими цифрами (без знака №) у правому верхньому куті аркуша.

Першою сторінкою дипломної магістерської роботи є титульна сторінка, яка включається до загальної нумерації сторінок і на якій номер сторінки не ставиться.

ЗМІСТ, ВСТУП, ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ, СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ, ДОДАТКИ не нумерують як розділи.

Номер розділу ставиться після слів «РОЗДІЛ», без крапки, а потім з нового рядка друкують заголовок розділу великими літерами.

Підрозділи нумерують у межах кожного розділу, використовуючи номер розділу і порядковий номер підрозділу, між якими ставиться крапка: наприклад, «1.3.» (третій підрозділ першого розділу). Потім у тому ж рядку йде заголовок підрозділу. Заголовки підрозділів друкують маленькими літерами (крім першої великої) з абзацного відступу. Наприкінці заголовку крапку не ставлять.

Оформлення допоміжних матеріалів. Допоміжними матеріалами є: *ілюстрації* (схеми, діаграми, рисунки тощо), *таблиці*, *формули і додатки*.

Ілюстрації мають доповнювати текст роботи, поглиблювати розкриття її суті, наочно ілюструвати думки автора і тому в тексті на кожному з них повинно бути посилання з коментарем.

Ілюстрації позначають словом «Рис.» і нумерують послідовно в межах розділу (за винятком ілюстрацій, поданих у додатках). Номер ілюстрації має складатися з номера розділу і порядкового номера ілюстрації, між якими ставиться крапка: наприклад, «Рис. 1.2» (другий рисунок першого розділу). Номер ілюстрації та її назва розміщуються послідовно під ілюстрацією по центру.

Ілюстрації (схеми, графіки тощо) і таблиці слід подавати в роботі безпосередньо після тексту, де їх згадано вперше або на наступній сторінці. Якщо вони містяться на окремих сторінках дипломної магістерської роботи, то їх включають до загальної нумерації сторінок. Ілюстративні або табличні матеріали, розміри яких перевищують формат А4, розміщують у додатках. На всі ілюстрації мають бути посилання в тексті.

Цифровий матеріал, як правило, подається у вигляді **таблиць**. Таблицю слід розташовувати безпосередньо після тексту, у якому вона згадується вперше, або на наступній сторінці, таким чином, щоб її можна було читати без повороту тексту або з поворотом за годинниковою стрілкою. На всі таблиці мають бути посилання в тексті. При цьому слово «таблиця» пишуть скорочено, наприклад «... у табл. 2.3».

Таблиці нумерують послідовно (за винятком тих, що розміщені в додатках) у межах розділу. У правому верхньому куті розміщують напис «Таблиця» із зазначенням її номера, який складається з номера розділу і порядкового номера таблиці, між якими ставиться крапка: наприклад, «Таблиця 2.4» (четверта таблиця другого розділу). Якщо таблиця

переноситься на іншу сторінку, то над подальшими частинами пишеться, наприклад, «Продовження табл. 2.4».

Назву таблиці друкують жирним шрифтом малими літерами (крім першої великої) і розміщують над таблицею по центру.

У таблицях слід обов'язково зазначати одиницю виміру. Якщо всі одиниці виміру є однакові для всіх показників таблиці, то вони наводяться у заголовку. Одиниці виміру мають наводитися відповідно до стандартів. Чисельні величини у таблиці повинні мати однакову кількість десяткових знаків. Заголовки колонок таблиць починаються з великої літери.

Формули в дипломній магістерській роботі нумеруються у межах розділу. Номер формули складається з номера розділу і порядкового номера формули в розділі, між якими ставиться крапка. Нумери формул пишуть біля правого поля сторінки на рівні відповідної формули в круглих дужках, наприклад: «(1.1)» (перша формула першого розділу).

Пояснення значень символів, числових коефіцієнтів у формулах необхідно подавати безпосередньо під формулою в тій послідовності, в якій вони дані в формулі, і кожне – з нового рядка. Перший рядок пояснення починають зі слова «де» без двокрапки.

Рівняння і формули необхідно виділяти з тексту вільними рядками. Вище і нижче кожної формули потрібно залишати не менш як один вільний рядок. Якщо рівняння не вміщується в один рядок, його слід перенести після знака рівності (=) або після знаків плюс (+), мінус (–), множення (×) і ділення (:).

Додатки оформлюються як продовження дипломної магістерської роботи і розміщуються у порядку появи посилань у тексті дипломної магістерської роботи.

Додаток повинен мати заголовок, надрукований малими літерами з першої великої літери симетрично відносно тексту сторінки. Праворуч над заголовком малими літерами з першої великої друкується слово «Додаток» і велика літера, що позначає додаток. Додатки слід позначати послідовно великими літерами української абетки, за винятком Г, Є, І, Ї, Й, О, Ч, Ь. Наприклад, додаток А, додаток Б і т.д.

Текст кожного додатка за потреби може бути поділений на розділи й підрозділи, які нумерують у межах кожного додатка. У цьому разі перед кожним номером ставлять позначення додатка (літеру) і крапку, наприклад, А. 2 – другий розділ додатка А; В. 3.1 – перший підрозділ третього розділу додатка В.

Ілюстрації, таблиці та формули, які розміщені в додатках, нумерують у межах кожного додатка, наприклад: рис. Д. 1.2 – другий рисунок першого розділу додатка Д; формула (А. 1) – перша формула додатка А.

Оформлення посилань. Під час роботи з різними джерелами науковий етикет вимагає точно відтворювати цитований текст, оскільки найменше скорочення може спотворити зміст, викладений автором. Посилання в тексті

дипломної магістерської роботи на джерела інформації слід зазначити порядковим номером за списком джерел у квадратних дужках з визначенням конкретних сторінок, наприклад: «... у працях [25, с. 3 – 37]...».

Посилання на ілюстрації до дипломної магістерської роботи оформлюють порядковим номером ілюстрації: наприклад, «рис. 2.4»; на формули – порядковим номером формули: наприклад, «у формулі (3.1)». Посилання у тексті на таблиці пишуть скорочено: наприклад, «у табл. 1.1». У повторних посиланнях на таблиці та ілюстрації треба вживати скорочене слово «дивись»: наприклад, «див. табл. 1.2».

Наприкінці дипломної магістерської роботи наводиться **список використаних джерел**. До цього списку включаються публікації вітчизняних і зарубіжних авторів, на які є посилання в роботі. Всі джерела вказуються мовою видання.

Джерела в списку використаних джерел слід розміщувати в алфавітному порядку прізвищ перших авторів або заголовків. Відомості про включені до списку джерела слід подавати згідно з вимогами державного стандарту з обов'язковим наведенням назв праць.

Приклад оформлення бібліографічного опису у списку джерел наведено **у додатку К**.

6. ОРГАНІЗАЦІЯ ВИКОНАННЯ, РЕЦЕНЗУВАННЯ ТА ДОПУСКУ ДИПЛОМНОЇ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ ДО ЗАХИСТУ

Дипломна магістерська робота має виконуватися студентом у повній відповідності до затверджених календарного плану, завдання та визначених вище вимог щодо змісту та оформлення. У випадках відставання від графіка студент зобов'язаний надати пояснення своєму науковому керівнику або завідувачу кафедри.

На період виконання дипломних магістерських робіт на кафедрі здійснюється **консультування науковими керівниками**. Метою систематичних консультації є надання допомоги студентові: у підборі літератури та нормативних джерел, формуванні та опрацюванні інформаційного забезпечення дослідження, виборі його методів, форм висвітлення результатів дослідження тощо; у дотриманні вимог до змісту й оформлення дипломної магістерської роботи, своєчасному усуненні відхилень. Оперативне і ретельне виконання рекомендацій керівника сприяє своєчасному виконанню дипломної магістерської роботи і є запорукою успішного захисту.

Відповідно до календарних етапів студент має подавати роботу частинами на перегляд, а у встановлений графіком кінцевий термін подати

завершену дипломну магістерську роботу на рецензування науковому керівникові.

До завершеної дипломної магістерської роботи додається **відгук підприємства-об'єкта написання дипломної магістерської роботи**, завірений печаткою. Цей відгук засвідчує достовірність наведеної в роботі інформації та правдивість фактичних даних. Бажано, щоб в ньому були підтверджені актуальність теми для підприємства, самостійність дослідження, практична значущість аналітичного розділу та можливості і перспективи впровадження запропонованих рекомендацій (див. **додаток Л**).

На завершену дипломну магістерську роботу науковий керівник надає **висновок про дипломну магістерську роботу**, в якому визначаються: актуальність дослідження; ефективність використаної методології; рівень застосування здобутих у процесі навчання теоретичних знань та підготовки до виконання наукових досліджень; вміння самостійно вирішувати наукові та практичні задачі; вміння логічно, послідовно, аргументовано викладати матеріал і робити висновки; перспективність запропонованих рекомендацій та висновків; недоліки роботи (за наявності) (див. **додаток М**).

Порушення студентом календарного плану виконання дипломної магістерської роботи та її здачі на кафедру фіксується науковим керівником, який інформує завідувача кафедри. У разі значного порушення графіка науковий керівник зобов'язаний поінформувати про це завідувача кафедри та винести питання на засідання кафедри. За наслідками розгляду студент за рішенням кафедри може бути не допущений до її захисту.

Після завершення роботи та за наявності позитивної рецензії наукового керівника дипломна магістерська робота допускається до попереднього захисту на кафедрі.

Попередній захист дипломної магістерської роботи студент проходить на випусковій кафедрі. Студенти, дипломні магістерські роботи яких на попередньому захисті були оцінені позитивно, допускаються до захисту на засіданні ЕК.

Метою проведення попереднього захисту роботи на кафедрі є:

- перевірка дотримання вимог щодо змісту роботи (виходячи з наданого завдання) та її оформлення;
- перевірка наявності усіх супроводжувальних документів (відгук від підприємства, висновок наукового керівника, матеріали апробації результатів дослідження (тез доповідей, наукових статей), рецензія тощо);
- перевірка готовності автора до захисту роботи перед ЕК (вільне володіння матеріалом дипломного магістерського дослідження, здатність та позитивні відповіді на запитання стосовно суті та результатів дослідження, наявність демонстраційного матеріалу для публічного захисту роботи).

Дипломні магістерські роботи, які подані на кафедру з порушенням встановлених термінів роботи комісій попереднього захисту, до розгляду в них без дозволу завідувача кафедри не приймаються.

Дипломна магістерська робота обов'язково повинна мати **рецензію зовнішнього рецензента**. До зовнішнього рецензування дипломних магістерських робіт залучаються провідні фахівці підприємств, підприємницьких і наукових структур, державних установ, а також викладачі інших вищих навчальних закладів, які мають вищу економічну освіту, великий стаж роботи за фахом, бажано ступінь кандидата (доктора) економічних наук.

Зовнішня рецензія надається у письмовому вигляді у довільній формі і має містити:

- висновки щодо актуальності обраної теми, практичної значущості виконаної дипломної магістерської роботи;
- характеристику повноти завдання щодо розкриття теми дипломної магістерської роботи, відповідності змісту роботи завданню;
- висновки щодо використання в роботі сучасних методів дослідження, методичних підходів до вдосконалення діяльності підприємства згідно з напрямом теми, *елементів наукової новизни*;
- оцінку конкретних пропозицій, рекомендацій щодо вдосконалення управління певними аспектами діяльності, підвищення його ефективності;
- оцінку загальних вражень від дипломної магістерської роботи (оформлення, логіка, стиль і грамотність викладення тощо);
- висновок рецензента про відповідність якості виконаної дипломної магістерської роботи вимогам, що висуваються; про можливість допущення її до захисту. За бажанням можуть бути висловлені зауваження та думка про оцінку роботи за чотирибальною системою: *відмінно, добре, задовільно, незадовільно*.

Зразок оформлення зовнішньої рецензії на дипломну магістерську роботу наведено **на додатку Н**. Рецензент має поставити свій підпис, зазначити прізвище, ім'я та по батькові, місце роботи і посаду, яку обіймає, і завірити підпис.

Для підготовки студента до пояснень у зв'язку з можливими зауваженнями рецензента йому надається можливість ознайомитися з рецензією до захисту роботи на засіданні ЕК.

За негативної рецензії зовнішнього рецензента або наявності суттєвих зауважень стосовно змісту та оформлення дипломної магістерської роботи вона має бути доопрацьованою і поданою на повторне рецензування. Про даний факт студент зобов'язаний обов'язково поінформувати керівника роботи та завідувача кафедри.

Після отримання позитивної зовнішньої рецензії, робота брошурується у тверду палітурку. Супроводжувальними матеріалами до дипломної

магістерської роботи є заява, завдання, висновок керівника дипломної магістерської роботи, відгук підприємства-об'єкта дослідження, зовнішня рецензія, карта 1 розподілу балів, довідка про антиплагіат та анотація трьома мовами).

Оформлену дипломну магістерську роботу **реєструють на кафедрі** і передають на розгляд завідувачу кафедри, який має прийняти рішення про допуск студента до захисту дипломної магістерської роботи на засіданні ЕК.

Допуск до захисту здійснюється шляхом відповідного запису завідувача кафедри у висновку кафедри про дипломну магістерську роботу.

Якщо завідувач кафедри вважає за неможливе допустити дипломну магістерську роботу до захисту через її незадовільну якість, то питання має бути заслухане на засіданні кафедри за участю наукового керівника. Обговорення оформлюється протоколом і подається на затвердження декану факультету і ректору університету.

7. ЗАХИСТ ДИПЛОМНОЇ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ

Захист дипломної магістерської роботи відбувається на відкритому засіданні екзаменаційної комісії, яка формується за напрямами підготовки магістрів.

Склад ЕК та графік її роботи затверджує ректор університету.

На засідання ЕК до початку захисту подаються такі документи:

- витяг із наказу ректора про затвердження персонального складу цієї комісії;
- список студентів екзаменаційної групи, які допущені до захисту дипломних магістерських робіт за підписом декана факультету;
- довідка від деканату про виконання студентом навчального плану і про одержані ним оцінки з теоретичних дисциплін, навчальних та виробничих практик;
- дипломна магістерська робота студента;
- висновок керівника дипломної магістерської роботи;
- зовнішня рецензія на дипломну магістерську роботу;
- відгук підприємства-об'єкта написання дипломної магістерської роботи;
- карта 1 розподілу балів (див. **додаток П1**).

Оцінка дипломної магістерської роботи та рішення про отримання випускником освітнього рівня магістра ухвалюється на підставі представленої до захисту роботи, відзиву зовнішнього рецензента та її публічного захисту.

Під час підготовки до захисту студент має погодити зі своїм науковим керівником складену ним стислу доповідь щодо дипломної магістерської роботи і підготовлені наочні матеріали (4–6 сторінок з найважливішими

ілюстративними матеріалами, оформленими у вигляді ксерокопій роздаткового матеріалу; а також слайди, фотографії, рекламні проспекти тощо).

Обсяг тексту доповіді має відповідати **10 хвилинам** виступу, містити основні результати аналізу матеріалів об'єкта дослідження й творчих розробок щодо пропозицій і рекомендацій, які є результатом проведеного дослідження, *з акцентом на елементах наукової новизни та практичної значущості роботи*. Перед захистом слід ретельно прочитати рецензію, особливу увагу звернути на висловлені рецензентом зауваження і за можливістю усунути зазначені недоліки або дати аргументовану відповідь у доповіді.

Наочні матеріали мають послідовно ілюструвати доповідь студента і забезпечувати повноту висвітлення всіх положень, які підлягають захисту.

Процедура захисту протоколюється секретарем комісії.

Студент стисло доповідає комісії про сутність проведеного дослідження, дає оцінку отриманим результатам, ілюструючи доповідь наочними матеріалами.

Після доповіді студента зачитується рецензія на дипломну магістерську роботу, і він відповідає на зауваження рецензента.

Під час захисту дипломної магістерської роботи члени ДЕК, присутні на захисті викладачі, спеціалісти можуть ставити студентові запитання щодо змісту дипломної магістерської роботи. Відповіді студента мають бути конкретними, аргументованими і короткими.

Після відповідей студента на запитання оголошується висновок наукового керівника виконаної дипломної магістерської роботи.

За результатами захисту дипломної магістерської роботи ЕК приймає рішення щодо оцінки захисту, про присвоєння освітнього ступеня магістр за спеціальністю 073 «Менеджмент» і про видачу йому диплома державного зразка.

Загальні критерії оцінювання дипломної магістерської роботи.

Автор дипломної магістерської роботи має продемонструвати вміння: логічно та аргументовано викладати матеріал; коректно використовувати статистичні, математичні та інші методи; проводити власні дослідження; володіння навичками узагальнення; формулювання висновків; працювати з інформаційними джерелами; ініціювати та обґрунтовувати інноваційні підходи та напрями вирішення задачі, що досліджується.

До загальних критеріїв оцінювання дипломної магістерської роботи належать:

- чіткість, повнота та послідовність розкриття кожного питання плану і теми роботи в цілому;
- науковість стилю викладання;
- відсутність орфографічних і синтаксичних помилок;

– правильне оформлення роботи відповідно до стандартів.

Дипломна магістерська робота, в якій розкрито тему, прореферовано необхідні літературні джерела, проаналізовано відповідні інформаційні та статистичні бази даних, проведено дослідження, сформульовано висновки без необхідного їх обґрунтування допускається до захисту, але не може бути оцінена вище ніж **«задовільно»**.

Робота, в якій зроблено власне оцінювання використаних літературних джерел, самостійно проаналізовано підібраний матеріал, звітні дані підприємства / організації, на базі якого досліджувалася тема, проведено комплексні дослідження, зроблено висновки та сформульовано пропозиції, але вони не є достатньо аргументованими, може бути оцінена на **«добре»**.

Робота, в якій зроблено власне оцінювання різних літературних джерел, використано сучасні методи дослідження, побудовано формалізовану модель проблеми, проведено комплексні наукові дослідження, розрахунки і на їх основі — аргументовано висновки та обґрунтовано пропозиції, а результати наукового дослідження опубліковано у наукових виданнях та/або матеріалах наукових конференцій, може бути оцінена на **«відмінно»**.

Результати захисту дипломних магістерських робіт оцінюються з використанням Європейської кредитно-трансферної системи (ЄКТС) (за шкалою «А», «В», «С», «D», «Е», «FX», «F»); національної системи («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно») та за 100-бальною шкалою).

Критерії оцінювання дипломної магістерської роботи науковим керівником наведено **на додатку П1** (карта 1 розподілу балів за видами робіт по дипломній магістерській роботі), а критерії підсумкового оцінювання роботи за результатами захисту на засіданні ЕК – на **дод. П2**.

За результатами публічного захисту дипломної магістерської роботи на закритому засіданні ЕК більшістю голосів приймає рішення щодо оцінки захисту і роботи (враховуючи відгук керівника, зовнішнього рецензента, зміст доповіді, відповіді на запитання).

На всіх засіданнях ЕК ведеться протокол, в який вносяться відповідні результати оцінювання дипломної магістерської роботи, записуються запитання членів ЕК і присутніх на захисті, особисті думки членів ЕК, а також відомості про одержаний освітній рівень, та державний документ про освіту, який видається випускникові МДУ. Протоколи підписують голова і члени ЕК, що брали участь у засіданні.

Захищені магістерські роботи кафедра менеджменту та управління економічними процесами здає в архів МДУ не пізніше як через 3 дні після завершення роботи ЕК, де вони зберігаються протягом 5 років.

ДОДАТКИ

Додаток А

Орієнтовний перелік тем дипломних магістерських робіт для студентів ОС «Магістр» за спеціальністю 073 «Менеджмент»

1. Управління логістичною системою підприємства.
2. Управління матеріально-технічним забезпеченням підприємства.
3. Прогнозування обсягів і структури товарообороту підприємства.
4. Оцінка вартості підприємства.
5. Фінансове забезпечення сталого економічного розвитку підприємства.
6. Управління поточними витратами підприємства.
7. Організація моніторингу формування та розподілу прибутку підприємства.
8. Управління ризиками підприємства.
9. Фінансово-кредитна політика підприємства.
10. Управління інноваційним розвитком підприємства.
11. Управління фінансовими ресурсами підприємства.
12. Організація фінансового планування на підприємстві.
13. Ефективність використання ресурсного потенціалу підприємства.
14. Стратегічне планування на підприємстві.
15. Організація та планування зовнішньоекономічної діяльності.
16. Управління рекламною діяльністю підприємства.
17. Управління збутом продукції.
18. Удосконалення організаційної структури управління підприємством.
19. Стратегія інноваційного менеджменту підприємства.
20. Стратегія інноваційного розвитку підприємства.
21. Оцінка конкурентоспроможності підприємства на ринку.
22. Інформаційні технології в діяльності підприємства.
23. Організаційно-економічний механізм оплати праці на підприємстві.
24. Організаційно-економічний механізм функціонування малого підприємства в перехідній економіці.
25. Процес бізнес-планування діяльності підприємства сфери послуг.
26. Системний підхід до оцінки ефективності менеджменту підприємства.
27. Стратегія розробки нових товарів на підприємстві виробничої сфери.
28. Управління персоналом у процесі реструктуризації підприємства.
29. Формування системи управління персоналом на підприємстві.
30. Управління маркетинговою діяльністю на підприємстві.
31. Стратегічне планування на підприємстві.
32. Соціально-психологічні аспекти інноваційного менеджменту.
33. Особливості впливу соціально-психологічних чинників на управління підприємством в сучасних умовах.
34. Формування і оцінка потенціалу підприємства.

35. Дослідження конкурентоспроможності виробничого підприємства.
36. Управління процесом збуту продукції на підприємствах виробничої сфери.
37. Особливості планування розвитку підприємства на основі аналізу показників фінансового стану.
38. Рентабельність підприємства та проблеми її підвищення в сучасних умовах.
39. Оцінка фінансово-економічного стану та ефективності діяльності підприємства
40. Вдосконалення організації управлінської праці в умовах господарської самостійності підприємства.
41. Управління підприємством у кризовому стані.
42. Резерви підвищення продуктивності праці персоналу підприємства.
43. Розвиток матеріально-технічної бази підприємства та її вплив на ефективність його діяльності.
44. Інвестування як один із напрямків економічного розвитку підприємства.
45. Ефективність управління факторами виробництва в сучасних умовах.
46. Ефективність прийняття інвестиційних рішень на виробничому підприємстві.
47. Особливості управління корпоративною власністю в сучасних умовах.
48. Вдосконалення управління прибутком підприємства в умовах ринку.
49. Процес бізнес-планування діяльності підприємства виробничої (невиробничої) сфери.
50. Особливості маркетингового менеджменту підприємств неvirобничої сфери.
51. Особливості вдосконалення організаційної структури управління підприємством неvirобничої сфери в умовах ринку.
52. Механізм формування та функціонування логістичних систем при просуванні товарів.
53. Управління системою маркетингу підприємства торгівлі.
54. Вдосконалення комплексної системи управління комерційною діяльністю підприємства на основі маркетингу.
55. Управління якістю та конкурентоспроможністю послуг на підприємствах неvirобничої сфери.
56. Економічна ефективність використання бізнес-плану як інструменту управління освоєнням нових послуг на підприємстві.
57. Формування та управління асортиментом товарів на торгівельному підприємстві.
58. Управління комерційною діяльністю на оптовому ринку товарів і послуг

Додаток Б

Завідувачу кафедри менеджменту
та управління економічними процесами
проф. Проскурі В.Ф.

студента(ки) групи МОА-2 м
спеціальності 073 «Менеджмент»

(ПІБ студента)

З А Я В А

Прошу затвердити тему дипломної магістерської роботи _____

на прикладі _____

Керівником дипломної магістерської роботи прошу призначити _____

«ПОГОДЖЕНО»

Науковий керівник дипломної магістерської роботи

(підпис наукового керівника)

(підпис студента)

«_____» _____ 201__ р.

Мукачівський державний університет
(повне найменування вищого навчального закладу)

Факультет економіки, управління та інженерії
Кафедра менеджменту та управління економічними процесами
Освітній ступінь магістр
Спеціальність 073 «Менеджмент»
(шифр і назва)

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри менеджменту та
управління економічними процесами

« ____ » _____ 201_ р.

**ЗАВДАННЯ
НА ДИПЛОМНУ МАГІСТЕРСЬКУ РОБОТУ СТУДЕНТА**

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема роботи _____

Керівник роботи _____

(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

Затверджені наказом університету від « ____ » _____ 201__ року № _____

2. Строк подання студентом роботи _____

3. Вихідні дані до роботи _____

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити) _____

5. Перелік графічного матеріалу _____

6. Консультанти розділів роботи

Розділ	Консультант (прізвище, ініціали та посада)	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв

7. Дата видачі завдання _____

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ п/п	Назва етапів дипломної роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1.	Вибір теми та узгодження її з науковим керівником дипломної магістерської роботи. Визначення підприємства – об'єкта дослідження дипломної магістерської роботи	01.10.__.-05.10.__.	
2.	Розробка завдання на дипломну магістерську роботу, складання календарного плану її виконання	06.10.__.-30.11.__.	
3.	Складання і затвердження плану дипломної магістерської роботи	01.12.__.-28.12.__.	
4.	Опрацювання літературних джерел за темою дипломної магістерської роботи	29.12.__.-01.03.__.	
5.	Написання теоретичної частини дипломної магістерської роботи	02.03.__.-31.05.__.	
6.	Усунення недоліків теоретичної частини дипломної магістерської роботи	01.06.__.-30.08.__.	
7.	Написання практичної частини дипломної магістерської роботи: - Збір і первинна обробка практичного матеріалу - Проведення аналізу фінансово-господарської діяльності підприємства - Узагальнення результатів аналізу практичного матеріалу щодо предмету дослідження на підприємстві	01.09.__.-08.11.__.	
8.	Усунення недоліків практичної частини дипломної магістерської роботи	09.11.__.-15.11.__.	
9.	Написання заключної частини дипломної магістерської роботи	16.11.__.-29.11.__.	
10.	Усунення недоліків заключної частини дипломної магістерської роботи	30.11.__.-06.12.__.	
11.	Отримання висновку керівника дипломної магістерської роботи	07.12.__.-13.12.__.	
12.	Подання дипломної магістерської роботи на ознайомлення керівництву об'єкта дослідження та отримання відзиву з підприємства	14.12.__.-20.12.__.	
13.	Подання дипломної магістерської роботи на зовнішнє рецензування та отримання рецензії	21.12.__.-27.12.__.	
14.	Подання дипломної магістерської роботи на кафедру в завершеному вигляді	28.12.__.	
15.	Перевірка дипломної магістерської роботи в системі «АНТИПЛАГІАТ» та отримання довідки	29.12.__.-17.01.__.	
16.	Попередній захист дипломної магістерської роботи та отримання допуску до захисту	18.01.__.-24.01.__.	
17.	Захист дипломної магістерської роботи	25.01.__.-31.01.__.	

Студент _____ / _____ /
(підпис) (прізвище та ініціали)

Керівник роботи _____ / _____ /
(підпис) (прізвище та ініціали)

ЗРАЗОК ОФОРМЛЕННЯ ЗМІСТУ
ДИПЛОМНОЇ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ
НА ТЕМУ «УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЙНИМ РОЗВИТКОМ
ПІДПРИЄМСТВА»

Вступ.....	4
Розділ 1. Теоретичні аспекти управління інноваційною діяльністю підприємства.....	10
1.1. Сутність та структура інноваційної діяльності підприємства.....	10
1.2. Основні чинники інноваційного розвитку підприємства.....	17
1.3. Методичні підходи до оцінювання ефективності управління інноваційною діяльністю підприємства.....	25
Висновки до розділу 1.....	33
Розділ 2. Дослідження механізму управління інноваційною діяльністю підприємства (за матеріалами ПАТ «Іршавський абразивний завод»).....	34
2.1. Оцінка сучасного стану інноваційної діяльності підприємств в Україні.....	34
2.2. Аналіз показників фінансового-господарської діяльності ПАТ «Іршавський абразивний завод».....	45
2.3. Оцінка ефективності управління інноваційним розвитком ПАТ «Іршавський абразивний завод».....	60
Висновки до розділу 2.....	70
Розділ 3. Підвищення ефективності управління інноваційною діяльністю підприємства.....	71
3.1. Обґрунтування резервів підвищення ефективності управління інноваційною діяльністю.....	71
3.2. Розробка комплексу заходів щодо активізації управління інноваціями в ПАТ «Іршавський абразивний завод».....	85
3.3. Прогнозування економічних показників виробничого підприємства при впровадженні інноваційних технологій.....	93
Висновки до розділу 3.....	107
Висновки і пропозиції.....	108
Список використаних джерел.....	112
Додатки.....	118

АНОТАЦІЯ

до дипломної магістерської роботи **Іванової Яни Іванівни**,

виконаної на тему:

«УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЙНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА»

У дипломній магістерській роботі досліджено сутність та структуру інноваційного потенціалу, визначено основні чинники розвитку інноваційного потенціалу та подано методичні підходи до оцінки ефективності управління інноваційною діяльністю підприємства в сучасних умовах. Проведено діагностику сучасного стану інноваційної діяльності підприємств в Україні, проаналізовано фінансово-господарську діяльність підприємства та оцінено його інноваційний потенціал. Обґрунтовано шляхи оптимізації інноваційної діяльності промислових підприємств в Україні та запропоновано механізм інноваційного розвитку підприємства в сучасних умовах.

Дипломна магістерська робота складається з вступу, ___ розділів, висновків та пропозицій.

Дипломна магістерська робота містить ___ сторінок, ___ таблиць, ___ рисунків, ___ додатків. Список використаних літературних джерел складається із ___ найменувань

Ключові слова: інновації, конкуренція, ринкова структура, інноваційна діяльність, інноваційний потенціал, конкурентна політика.

Зразок оформлення титульної сторінки дипломної магістерської роботи

Міністерство освіти і науки України

Мукачівський державний університет

Кафедра менеджменту та управління економічними процесами

ДИПЛОМНА МАГІСТЕРСЬКА РОБОТА

на тему:

МЕХАНІЗМ СТРАТЕГІЧНОГО УПРАВЛІННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЮ НА ПІДПРИЄМСТВІ НЕВИРОБНИЧОЇ СФЕРИ

Виконала

студентка II курсу

групи МОА – 2м

освітнього ступеня «Магістр»

спеціальності 073 «Менеджмент» _____ Ільтьо Олександра Іванівна

Науковий керівник

к.е.н., доцент

_____ Лизанець Анжела Гейзівна

Робота допускається до захисту:

Завідувач кафедру менеджменту

та управління економічними процесами

д.е.н., професор

_____ Проскура В.Ф.

Мукачево – 201__

Зразок оформлення пояснювальної записки до дипломної магістерської роботи

Мукачівський державний університет

Факультет економіки, управління та інженерії

Кафедра менеджменту та управління економічними процесами

Пояснювальна записка

до дипломної магістерської роботи

магістра

на тему **«Механізм стратегічного управління**

конкурентоспроможністю на підприємстві невиробничої сфери»

(за матеріалами ТОВ «ЗакарпатЄвроТранс»)

Виконала: студентка ІІ курсу, групи МОА2м
спеціальності 073 «Менеджмент»
Ільтьо О.І.

Керівник Лизанець А.Г.
(прізвище та ініціали)

Рецензент Іванов І.І.
(прізвище та ініціали)

Мукачево – 201__ року

**Приклади бібліографічного опису у списку джерел,
які наводяться у дипломній магістерській роботі**

Законодавчі та нормативні документи

Конституція України : [зі змін. та допов., внесеними Законом України від 1 лют. 2011 р. № 2952-VI]. – Харків : Фактор, 2011. – 118 с.

Про акціонерні товариства : Закон України від 17.09.2008 № 514-VI.

Про Концепцію вдосконалення державного регулювання природних монополій : Указ Президента України від 27.09.2007 № 921/2007.

Податковий кодекс України : за станом на 02.12.2010 № 2755-VI // Верховна Рада України. – К. : Парлам. вид-во, 2010. – 207 с.

Монографії

Гуменюк А. М. Безпека структурно-інституціональної трансформації економіки регіону: теоретичні основи та прикладні аспекти: монографія / Анатолій Маркович Гуменюк. – К. : НІСД, 2014. – 468 с.

Книги колективного авторства

Управління рекреаційними територіями : монографія / [О. М. Гаркуша, В. В. Горлачук, І. М. Песчанська, В. Г. В'юн] ; Акад. екон. наук України, Чорномор. держ. ун-т ім. Петра Могили. – Миколаїв : Іліон, 2010. – 235 с. - С.109-115.

Підручники

Трут О. О. Операційний менеджмент: підручник /О.О.Трут - К.: Академвидав., 2013. - 348 с.

Збірники наукових праць

Формування ринкової економіки: зб. наук. праць / М-во освіти і науки України, ДВНЗ «Київ. нац. екон. ун-т ім. Вадима Гетьмана» ; [відп. ред. О. О. Беляєв]. – Київ: КНЕУ, 2010. – Вип. 23. – 620 с.

Конвергенція економік України та Європейського Союзу: проблеми і перспективи: зб. наук. праць / Нац. ун-т «Києво-Могилянська академія», каф. екон. теорії, Центр ім. Жана Моне з європейських студій при НаУКМА ; [редкол.: Ю. М. Бажал та ін.]. – Київ : Пульсари, 2012. – 164 с.

Стандарти

ДСТУ ГОСТ 12.0.230:2008. Система управління охороною праці. Загальні вимоги (ГОСТ 12.0.230-2007, ІДТ). – Чинний від 2008-10-01. – Київ: Держстандарт України, 2008. – [22] с. – (Система стандартів безпеки праці).

Стаття з книги

Базилевич В. Д. /В. Д. Базилевич // Фінанси. Бюджет. Податки : національна та міжнародна термінологія: у 3 т. / Ін-т світ. економіки і міжнар. відносин НАН України, Держ. навч.-наук. установа «Акад. фін. упр.»; за ред. Т. І. Єфименко. – Київ, 2010. – Т. 1. – С. 89–97.

Депоновані наукові праці

Ільч Л. М. Формування і реалізація трудового потенціалу України в умовах демографічної кризи / Л. М. Ільч ; Держ. акад. статистики, обліку та аудиту Держкомстату України. – Київ, 2005. – 271 с. – Деп. у ДНТБ України 11.07.05, №43-Ук2005. – Укр. – Бібліогр.: 154 назв.

Складові частини книги

Фатхутдинов Р.А. Разработка стратегического управленческого решения // Стратегический менеджмент. – М: ЗАО «Бизнес-школа, «Интел-синтез», 1998. – С. 65–113.

Словники

Загородній А. Г. Фінансово-економічний словник: [близько 8000 понять і термінів] / А. Г. Загородній, Г. Л. Вознюк. – Київ : Знання, 2007. – 1072 с.

Журнальні статті

Миронов Ю. Б. Державне регулювання процесу валідації методологій складання банківських рейтингів / Ю. Б. Миронов // Ефективність державного управління. – 2014. – № 39. – С. 231-238.

Регіональні особливості праці населення України / Л. А. Чепелевська, Р. О. Моїсеєнко, Г. І. Баторшина [та ін.] // Вісник соціальної гігієни та організації охорони здоров'я України. - 2007. - № 1. - С. 25-29.

Автореферати дисертацій

Свидрук І. І. Формування систем управління в підприємствах електронної торгівлі: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук : 08.00.04 «Економіка та управління підприємствами (економіка торгівлі та послуг)» / Ірена Ігорівна Свидрук. - Львів, 2007. - 20 с.

Дисертації

Коцко Т. А. Економічне оцінювання інтеграційних управлінських рішень в паливно-енергетичному комплексі: дис. ... кандидата екон. наук : 08.02.03 / Тарас Аркадійович Коцко. – Львів, 2006. – 249 с.

Електронні ресурси

Статистичний щорічник за 2012 рік [Електронний ресурс] / Держ. служба статистики України. – К. : Август Трейд, 2013. – Режим доступу : http://library.oseu.edu.ua/files/StatSchorichnyk_Ukrainy_2012.pdf

Миронов Ю. Б. Сильні та слабкі сторони різних показників надійності банківських рейтингів [Електронний ресурс] / Ю. Б. Миронов // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Економічні науки». – 2014. – Випуск 6, частина 5. – С.26-30. – Режим доступу : http://www.ej.kherson.ua/journal/economic_06/260.pdf

Зразок оформлення відгуку на дипломну магістерську роботу

ВІДГУК

на дипломну магістерську роботу Петрова К.С.

на тему:

**«МЕХАНІЗМ РЕГУЛЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТИВНОСТІ ОПЕРАЦІЙНОЇ
ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА»**

(за матеріалами УАП ТОВ «Фішер-Мукачево»)

Дипломна магістерська робота Петрова К.С. виконана на актуальну тему на достатньо високому рівні і має практичне значення. Аналіз тенденцій розвитку підприємства, його матеріально-технічної бази, особливостей організації управління, процесів організації контролю діяльності персоналу та кінцевих показників діяльності, наведені в роботі, відображають реальні тенденції, наявні на підприємстві.

У першому розділі розкриті теоретичні основи управління результативністю операційної діяльності промислового підприємства. У другому розділі проведений аналіз стану та тенденцій розвитку суб'єкту господарювання, організації виробничого процесу, особливостей технології контролю якості продукції та результативності функціонування підприємства.

Третій розділ дипломної роботи містить обґрунтовані пропозиції щодо вдосконалення операційної системи, які є практично значимими. Їх впровадження сприятиме підвищенню продуктивності операційної діяльності УАП ТОВ «Фішер-Мукачево».

У цілому дипломна магістерська робота Петрова К.С. має завершений вигляд та виконана на належному рівні.

_____ / _____ /
підпис

_____ / _____ /
посада, П.І.Б.

МП

Міністерство освіти та науки України
Мукачівський державний університет
Кафедра менеджменту та управління економічними процесами

ВИСНОВОК

керівника дипломної магістерської роботи

Студент-магістрант _____
(прізвище, ім'я, по-батькові)

Факультету економіки, управління та інженерії _____ Форма навчання денна (заочна)

Спеціальність: 073 «Менеджмент»

Група _____ Обсяг дипломної магістерської роботи _____
(кількість сторінок)

Тема дипломної магістерської роботи _____

Актуальність теми _____

Об'єкт дослідження _____

Відповідність вимогам оформлення _____

Практична значимість _____

Характеристика виконання кожного розділу дипломної магістерської роботи (ступінь розкриття частини, наявність застосування методів економічного аналізу та аналіз практичного матеріалу, наявність власних пропозицій та ін.):

• Теоретична частина ДР _____

• Аналітична частина ДР _____

• Рекомендаційна частина ДР _____

Наявність ілюстративного і табличного матеріалу:

кількість таблиць _____ кількість ілюстрацій _____ наявність додатків _____

Зауваження до роботи _____

Загальний висновок до роботи _____

Попередня оцінка дипломної магістерської роботи _____

Керівник _____
(підпис) _____ (прізвище, ініціали)

Зразок оформлення рецензії на дипломну магістерську роботу

РЕЦЕНЗІЯ

на дипломну магістерську роботу

студента ОС «Магістр» *Козуб Миколи Івановича*

на тему:

«Управління конкурентоспроможністю підприємства»

Актуальність теми. В сучасних умовах невизначеності зовнішнього середовища кожне підприємство бажає закріпити свої позиції на ринку і успішно розвиватися. Для цього воно намагається втримати тривалий час ті чи інші досягнуті ним переваги на конкурентному ринку. Нестача в Україні теоретичних і практичних методів діяльності в умовах сильної конкуренції, методик досягнення і підтримання рівня конкурентоспроможності стримує розвиток вітчизняних підприємств і економіки в цілому, що і зумовлює актуальність дослідження цієї проблеми.

Самостійні розробки і пропозиції автора. У дипломній магістерській роботі Козуб М.І. здійснив ґрунтовний аналіз існуючих підходів до розуміння категорії «конкурентоспроможність», методів аналізу та управління конкурентоспроможністю підприємства. Розроблений методичний підхід до оцінки конкурентоспроможності підприємства з врахуванням динаміки внутрішніх та зовнішніх чинників впливу на його діяльність.

Практичне значення роботи. Запропоновані методичні підходи можуть бути використані підприємствами для оцінки стану системи управління конкурентоспроможності у динаміці і у порівнянні з іншими підприємствами, а також для розробки рекомендацій по її удосконаленню.

Недоліки. Доцільно було провести ґрунтовніший аналіз впливу макроекономічних чинників на конкурентоспроможність досліджуваного об'єкту.

Загальний висновок. Магістерська дипломна робота виконана відповідно до вимог, які ставляться до такого виду наукових робіт, допускається до захисту, а її автор заслуговує присвоєння кваліфікації магістра за спеціальністю «Менеджмент».

Рецензент: _____

(посада)

(П.І.Б.)

(П.І.Б.)

(Підпис)

_____. _____. 20__ р.
(Дата)

КАРТА 1

розподілу балів за видами робіт по дипломній магістерській роботі

Тема дипломної магістерської роботи _____

П.І.Б. студента _____

Спеціальність _____ Група _____

Науковий керівник _____

№	Критерії оцінювання дипломної магістерської роботи	Ваговий коефіцієнт роботи	Оцінка	Середньозважений бал
1. Оцінювання рівня розкриття теми дипломної роботи				
1.1	Викладення теоретичної частини дипломної магістерської роботи (перший розділ) (логічна послідовність, науковий стиль викладу, глибина, всебічність і повнота викладення теоретичного матеріалу, відображення дискусійних питань, наявність посилань на використану літературу тощо)	0,35		
1.2	Викладення аналітичної частини дипломної магістерської роботи (передбачає характеристику сучасного стану досліджуваної теми на об'єкті дослідження, діагностування діяльності об'єкту щодо обраного напрямку дослідження, ґрунтовний аналіз із використанням фактичного матеріалу та методичного інструментарію. Обов'язкова наявність табличного та ілюстративного матеріалу в динаміці (діаграми, графіки), аналіз наведених показників тощо)			
1.3	Викладення рекомендаційної частини дипломної магістерської роботи (третій розділ) (передбачає формулювання рекомендацій щодо оптимізації стану досліджуваного об'єкту (процесу, проблеми), механізму його здійснення чи управління із відповідним обґрунтуванням доцільності впровадження на аналізованому об'єкті)			
2. Оцінювання якості виконання та оформлення окремих структурних частин м.р.				
2.1	Вступ (повинен містити актуальність, мету, завдання, об'єкт, предмет дослідження та структуру магістерської роботи)	0,15		
2.2	Висновки (повинні мати зв'язок з результатами дослідження, необхідно підвести підсумки по всіх висвітлених питаннях, визначити шляхи і напрями вирішення проблемних аспектів теми тощо)			
2.3	Список використаної літератури (повинен містити не менше 60-100 джерел та бути оформленим згідно встановлених вимог)			
2.4	Додатки (повинні містити допоміжні та інформаційні матеріали, що становлять базу аналітичних досліджень згідно з обраною темою)			
2.5	Оформлення магістерської роботи згідно встановлених вимог (обсяг, нумерація сторінок, оформлення заголовків, цифрового та графічного матеріалу, додатків та ін. повинно відповідати методичним вказівкам, своєчасність подання магістерської роботи тощо)			
3.	Застосування економічних методів аналізу (порівняльного методу, методу групувань, кореляційного та регресійного аналізу та ін.) та пакету прикладних програм ЕОМ (напр. Excel) в магістерській роботі	0,1		
11.	Загальний середньозважений бал			
12.	Рекомендована оцінка за дипломну роботу за національною шкалою при належному захисті (відмінно, добре, задовільно, незадовільно)			

Науковий керівник: _____

/підпис/

КАРТА 2

розподілу балів при захисті дипломної магістерської роботи

Тема дипломної магістерської роботи _____

П.І.Б. студента _____

Спеціальність _____ Група _____

Науковий керівник _____

№	Критерії оцінювання дипломної магістерської роботи	Ваговий коефіцієнт роботи	Оцінка	Середньозважений бал
1.	Оцінка змісту доповіді: глибина розкриття теми, логічність та послідовність викладення матеріалу, чітке визначення актуальності, мети, завдань, об'єкту, предмету дослідження, аналіз результатів досліджень, аргументованість висновків та пропозицій тощо.	0,3		
2.	Оцінка безпосередньо процедури захисту дипломної магістерської роботи студентом: <ul style="list-style-type: none"> ▪ володіння теоретичним та практичним матеріалом по темі дипломної магістерської роботи; ▪ орієнтація у змісті роботи та представленому ілюстративному матеріалі; ▪ вміння чітко та лаконічно висловлювати та обґрунтовувати свою думку, аргументувати власну точку зору щодо проблем та шляхів їх вирішення; ▪ повнота, конкретність, аргументованість та чіткість відповідей студента на запитання по темі роботи тощо. 			
3.	Оцінка наочного ілюстративного матеріалу: наявність наочного ілюстративного матеріалу, його змістовність та відповідність темі магістерської роботи, відображеність у матеріалі результатів дослідження та пропозицій, правильність оформлення	0,1		
4.	Застосування технічних засобів при захисті магістерської роботи: вміння використовувати технічні засоби (проектор, ЕОМ тощо), сприяння глибшому розкриттю теми та результатів дослідження			
5.	Загальний середньозважений бал за захист дипломної магістерської роботи			
6.	Загальний середньозважений бал за видами робіт за висновком наукового керівника (див. карта 1)			
7.	Підсумковий середньозважений бал за дипломну магістерську роботу (рядок5+рядок 6)			
8.	Підсумкова оцінка дипломної магістерської роботи за стобальною шкалою та шкалою ECTS (A-F)			
9.	Підсумкова оцінка дипломної магістерської роботи за національною шкалою (відмінно, добре, задовільно, незадовільно)			

Голова ЕК:

(П.І.Б.)

підпис)

Член ЕК

(П.І.Б.)

підпис)

Член ЕК

(П.І.Б.)

підпис)

Член ЕК

(П.І.Б.)

підпис)

Секретар ЕК

(П.І.Б.)

підпис)

Навчально-методичне видання

Методичні рекомендації до виконання дипломних
магістерських робіт для студентів денної та заочної форми
навчання освітнього ступеня «Магістр» спеціальності 073
«Менеджмент» – Мукачево: МДУ, 2016.

Видрукувано у редакційно-видавничому центрі МДУ
89600, м. Мукачево
вул. Ужгородська, 26
тел. 2-11-09